

ಕಳೆದ ದಿನಗಳ ನೆನಪುಗಳು

(ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಜಾನಂದರ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಸಮಕಾಲೀನ ಘಟನೆಗಳು)

ಮೂಲ ಬಂಗಾಳಿ: ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರದ್ಧಾನಂದ

ಭಾಗ ೬

ಅನುವಾದ: ಪ್ರವಾಚಿಕಾ ಯೋಗಾತ್ಮಪ್ರಾಣಾ

“ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಸಾಧನೆ-ಭಜನೆ, ಜಪ-ಧ್ಯಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಮಠದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಆದರ್ಶವಾಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಮಠದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಠಿಣ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾ, ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಪಣವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟರೆ ಗೀತೆ, ಕೈಬರಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳ ಪುಸ್ತಕ, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಒಂದು ಭಾವಚಿತ್ರ, ಜಪಮಾಲೆ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಬಟ್ಟೆಯ ತುಂಡಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು; ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಕಮಂಡಲು, ಒಂದೆರಡು ಬಟ್ಟೆಬರೆ ಮತ್ತು ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕರು ಹಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಧುಕರಿ (ಭಿಕ್ಷುಟನೆ) ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಹಾಗೂ ಆಗತ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ ನಡೆದುಕೊಂಡೇ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

“ನಿರಂಜನ ಮಹಾರಾಜರು ನನ್ನನ್ನು ತುಂಬ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗಾಗ ದಕ್ಷಿಣೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಪಂಚವಟಿ ಹಾಗೂ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಏಡೇದಾರ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಅವರ ಸೋದರಮಾವನ ಮನೆಗೂ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ನಾನು ಬೇಸಿಗೆ ರಜೆಯನ್ನು ಮಠದಲ್ಲಿ ಕಳೆದು, ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗುವಾಗ ಎರಡು-ಮೂರು ಬಾರಿ ಅವರು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೂ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಗತ್ಯಾಗ-ವೈರಾಗ್ಯದ ಉಪದೇಶ ನೀಡಿ, ಮಠಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಡಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದ್ದರು.

“ಮಠದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮುಂಜಾನೆ, ಸ್ನಾನದ ನಂತರ ಹಾಗೂ ಸಾಯಂಕಾಲ, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ರಾತ್ರಿ ಕೂಡ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ಧ್ಯಾನ-ಜಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಭಾಷ್ಯಸಮೇತ ಶಾಸ್ತ್ರಾದ್ಯಯನ ತಾವೊಬ್ಬರೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಬರುವ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕ್ಲಿಷ್ಟ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರೆಲ್ಲ ತರ್ಕ, ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೃಶಾನದ ಪಕ್ಕದ ಒಂದು ಬಿಲ್ವಮರದಲ್ಲಿ ೪-೫ ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ, ೬-೭ ದಳಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳೂ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಂಥ ಒಂದೊಂದು ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಯೂ ೧೦೦, ೧೦೦೦, ೧ ಲಕ್ಷ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವನ್ನು ಹಡುಕಿ ಹಡುಕಿ ತರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇದರಿಂದ ಶಶಿಮಹಾರಾಜರು ತುಂಬ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ

ರೀತಿಯ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನಿವೇದಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಅದನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ತೊಳೆದು ಮಾರನೇ ದಿನವೂ ಪೂಜೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಕಾರಣದಿಂದ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

“ಹಣದ ಅಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಚಪಾತಿ ಹಿಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ತುಪ್ಪ ಅಥವಾ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಕಲಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಿಸಿ ಇದ್ದಾಗಲೇ ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು (ಅದರ ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವುದೆಂದು) ಲಟ್ಟಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಪಾತಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಎಲೆಗೆ ಬಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಮಾರು ಒಂದು ಸೇರು ಹಾಲು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು, ಅದರಲ್ಲೇ ರಾಕೂರರ ಪಾಯಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾರಾದರೂ ಕಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಪಾವು ಹಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

“ವೃದ್ಧ ಗೋಪಾಲ್ ದಾ (ಸ್ವಾಮಿ ಅದ್ವೈತಾನಂದರು) ಅಫೀಮು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮಗೊಂದೇ ಅರ್ಧ ಸೇರು ಹಾಲಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಭಕ್ತರಿಂದ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಗುರುಭಾಯಿಗಳು ಅವರ ಅಫೀಮು ಮತ್ತು ಹಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ತುಂಬ ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಟೊಳ್ಳು ಹುಲ್ಲಿನ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಇಳಿಬಿಟ್ಟು, ಕೆನೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸರಿಸಿ ಹಾಲನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೀರಿ, ಅದರಷ್ಟೇ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಗೋಪಾಲ್ ದಾ, “ಹಾಲಿನವನು ಹಾಲಿಗೆ ನೀರು ಬೆರೆಸಿದ್ದಾನೆ, ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಮಲಬದ್ಧತೆಯಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಗೊಣಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ತುಂಬ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಮನುಷ್ಯರಾದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಅಫೀಮನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದು, ೩೦-೩೫ ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಡಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುಭಾಯಿಗಳು ಅದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಫೀಮು ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಖಿಯೇರ್ ಪುಡಿಯನ್ನು (ಅಡಿಕೆಗೆ ಬೆರೆಸುವ ಕೆಂಪು ಪುಡಿ) ಅದೇ ಆಕಾರದ ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ೨-೩ ದಿನ ತಿಂದ ಗೋಪಾಲ್ ದಾ-ನಿಗಾದರೋ ಆಕಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ವಿಪರೀತ ಆಯಾಸವುಂಟಾಯಿತು. ಏಕೆ ಹೀಗಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಗುರುಭಾಯಿಗಳ ಕೀಟಲೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಾಗ, ‘ಇದೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸವೋ!’ ಎನ್ನುತ್ತ ಅವರು ತುಂಬಾ ಕೋಪಿಸಿ

ಕೊಂಡು ಬೈದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಸೋದರರು ತುಂಬ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ನಡೆದ ಘಟನೆ — ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ದಾಗ ನಡೆದುದು.

“ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನಿಂದಾಗಿ ಬಹಳ ತಮಾಷೆಯ ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ರಾತ್ರಿಹೊತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಲಗಿ, ದಿಂಬಿನ ಮೇಲೆ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ತಲೆ ಹೊರಳಿಸಿದಾಗ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತುತ್ತಿತ್ತು. ವರಾಹ ನಗರ ಮಠಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಾಗಲೂ ನನಗೆ ಈ ಅಭ್ಯಾಸವಿತ್ತು. ಮಠದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ದಿನ ಹಿಂದಿನ ಅಭ್ಯಾಸದಂತೆ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊರಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದು ಹಳೆಯ ಮನೆಯಾದ್ದರಿಂದ ನೆಲ ಕಂಪಿಸತೊಡಗಿತು. ಶಿವಾನಂದ ಮಹಾರಾಜರು ಅದು ಭೂಕಂಪವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, “ಏನಿದು? ಏನಿದು?” ಎಂದು ಆತಂಕದಿಂದ ಕೂಗಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡರು. ನಾನು ಹೀಗಾಗುವುದೆಂದು ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡು ಹೇಳಿದೆ, “ಇಲ್ಲ, ಹಾಗೇನೂ ಅಲ್ಲ; ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ತಲೆ ಹೊರಳಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಅಷ್ಟೇ!”

“ನಾನು ಮಠವನ್ನು ಸೇರಿದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ನನ್ನ ವೃದ್ಧ ತಾತ (ವಿನೋದ ವಿಹಾರಿ), ನಾನು ತಂದೆಯ ವಾಗ್ದಂಡನೆ ಸಹಿಸಲಾಗದೆ ಮುನಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾದೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಅವರು ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಮಠಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಶಾರದಾ ಮಹಾರಾಜರೂ ಬಂದು, ಅವರನ್ನು ಗಾಡಿಯಿಂದ ಇಳಿಸಿ ಕರೆತಂದು, ಬಹಳ ಗೌರವ ತೋರಿಸಿ, ಹೊರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿ ಉಪಚರಿಸಿದರು. ತಂಬಾಕನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ತಾತನವರು ಶಾರದಾ ಮಹಾರಾಜರ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಮನಸೋತರು; ನಾನು ಬಹಳ ಸುಸಂಸ್ಕೃತರ ಹಾಗೂ ಆದರಣೀಯ ಮನೆತನದ ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. “ನೀನು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳು, ನನಗೆ ಗೊತ್ತು, ನೀನು ಮನನೊಂದು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದೀಯಾ. ಈಗ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಬಾ, ನಿನಗೆ ಇನ್ನು ಯಾರೂ ಏನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ...” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ಅವರು ಅಂದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ನಾನವರಿಗೆ ಅನೇಕ ವಿಧದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ನಾನು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮಾತುಕೊಟ್ಟು, ಅವರನ್ನು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟೆ. ಆಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಿಮ್ಮದಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಮಾರಿ ದರ್ಜಿಪಾಡಾದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಆಗಿನಿಂದ ನಾನು ಆಗಾಗ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಬರುತ್ತಿದ್ದೆ.”

ಹೊಸದರಿಂದ ಹೊಚ್ಚಹೊಸ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಈಗ ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ಲೀಲಾಸಂಗಾತಿ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಶಾರದಾದೇವಿಯವರು ಬದುಕಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಾಗ ಮಾತುಕತೆಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು; ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣನೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವರ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯಲು ಅವನ ಜೀವವು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆಯೇ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ವರಾಹನಗರ ಮಠದಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ದಿನ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸುಯೋಗವೊಂದು ಒದಗಿಬಂತು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ಜಗದ್ಧಾತ್ರೀ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶರತ್ ಮಹಾರಾಜರು ಜಯರಾಂಬಾಟಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಅವರು ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕರೆದು ಕೇಳಿದರು, “ಏನಪ್ಪ ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣ, ನೀನೂ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಬರುತ್ತೀತಾನೆ? ಹೊರಡು ಹಾಗಾದರೆ.” ಸರಿ, ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣನೂ ಆನಂದದಿಂದ ತುಂಬಿತುಳುಕುತ್ತಾ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದ. ಅದು ೧೮೯೧ ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳು.

ಕೊಲ್ಕತ್ತಾದಿಂದ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದರು. ಶರತ್ ಮಹಾರಾಜರು, ಸಂನ್ಯಾಲ ಮಹಾಶಯ (ವೈಕುಂಠನಾಥ ಸಂನ್ಯಾಲ), ಹರಮೋಹನ ಮಿತ್ರ, ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ, ಯೋಗಿನ್ ಮಾ ಮತ್ತು ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣ ಇವರೆಲ್ಲ ಮೂರು ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನಸುಕಿನಲ್ಲೇ ಪ್ರಯಾಣ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ದಾಮೋದರ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಂದು ಬಿಡದಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆ-ಸ್ನಾನ, ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರು. ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಉಚಾಲನ್ ಎಂಬ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ಕಳೆದರು. ಮಾರನೇ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಯಾಣ ಆರಂಭಿಸಿ, ದ್ವಾರಕೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಾಮಾರಪುಕುರವನ್ನು ತಲುಪಿದರು. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಈ ಯಾತ್ರಿಕರ ಗುಂಪು ತಂಗಿತು.

ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಕಾಮಾರಪುಕುರ! ಅದೇ ಪರ್ಣಕುಟೀರ, ಅದೇ ಪ್ರಾಂಗಣ, ಅದೇ ತರುಲತೆಗಳು, ಅದೇ ಬೀದಿಗಳು! ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆಯಷ್ಟೇ ಮಾನವ ದೇಹಧಾರಿಯಾಗಿ ಭಗವಂತನು ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ರಘುವೀರನ ವಿಗ್ರಹವು ಧರ್ಮಪರಾಯಣರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ತಂದೆ ಕ್ಷುದ್ರಿ ರಾಮ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯರ ಹಾಗೂ ತಾಯಿ ಚಂದ್ರಾದೇವಿಯ ಪುಣ್ಯ ಸ್ಮೃತಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವುದು. ಯೋಗಿ ಶಿವ ಮಂದಿರ, ಗದಾಧರನು ಭೂಮಿಗಳಿಗಿರುವ ಬಂದ ಸ್ಥಳವೆಂದು ಗುರುತು ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಮನೆ, ಹಾಲದಾರ ಪುಕುರ,

ಜಯರಾಮಬಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಮನೆ

ಲಾಹಾಗಳ ಮನೆ, ಪಾಠಶಾಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಪೂಜಾ ಮಂಟಪ, 'ಭೂತಿರ್ ಖಾಲ್' ಸ್ಮಶಾನ, ಮಾಣಿಕ್ ರಾಜನ ಮಾವಿನ ತೋಪು— ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲೂ ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣರ ಜೀವನದ ಎಷ್ಟೊಂದು ಘಟನೆಗಳು ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿವೆ! ಈ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಯುವಕ ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಅಪೂರ್ವ ಭಾವೋಲ್ಲಾಸವು ಅವನನ್ನು ಉನ್ನತನನ್ನಾಗಿಸಿದವು. ಮಾರನೇ ದಿನ ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಲಗಳದ್ದೆಗಳ ತೆವರಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆದು ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿ ದೂರ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಯರಾಮಬಾಟಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದರು. ಸಾಮಾನ್ಯ-ಸರಂಜಾಮುಗಳನ್ನು ಸೇವಕರು ಹೊತ್ತು ತಂದಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸನ್ನಿಧಿ! ಅನೇಕ ದಿನಗಳ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇಂದು ಸಫಲಗೊಂಡಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣನ ಗಲ್ಲವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಮುದ್ದಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಂಡು ಅವರಿಗಾದ ಆನಂದ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ! ಇವರಿಗೆ ಏನೇನು ಮಾಡಲಿ, ಏನನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಲಿ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ಮುಗಿಯದು. ಎರಡು ಹೊತ್ತು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವರು, ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕುಳಿರಿಕೊಂಡು ಉಣಬಡಿಸುವರು, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ತಿನ್ನುವಂತೆ ಬಲವಂತ ಮಾಡುವರು. ತಾಯಿಯ ಕೈಯಡುಗೆ ಅಮೃತದಂತಿತ್ತು. ಕರುಣೆಯೇ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂತಿದ್ದ, ಪ್ರೇಮರೂಪಿನಿಯಾದ ಮಾತೆಯ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನೂ ಆ ತರುಣ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಮನಸ್ಸು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಪರವಶಗೊಂಡಿತು.

ಜಯರಾಮಬಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಶರತ್ ಮಹಾರಾಜ್, ಸಂನ್ಯಾಸ್, ಹರಮೋಹನ ಹಾಗೂ ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣ ಈ ನಾಲ್ವರೂ ಹೊರಗಿನ ಚಿಕ್ಕ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಕೊಠಡಿಯ ಹಿಂಬಾಗಿಲು ತೆರೆದರೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಅಂಗಳ. ಅದರ ಮುಂದೆಯೇ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ಇದ್ದ ಕುಟೀರ. ಅದರ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ತರಕಾರಿ ಹೆಚ್ಚುವುದು ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನು ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನೆಂದು ಇವನದುರಿಗೆ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಗೆ ಸಂಕೋಚವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಿಂಡಿ, ತಾಂಬೂಲ ತರುವುದು,

ಶರತ್ ಮಹಾರಾಜ್ ಹಾಗೂ ಸಂನ್ಯಾಸರಿಗೆ ಹುಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಂಡ ತರುವುದು ಮುಂತಾದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣನು ಆಗಾಗ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಕುಟೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಲ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ದರ್ಶನಭಾಗ್ಯ ಲಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸುಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಗನಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಕೈಯಿಂದ ಬೆಂಕಿ ಕೊಡಬಾರದೆಂಬ ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದಾಗಿ, ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ಕೆಂಡವನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿ, ಚಿಮುಟಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣನು ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಚಿಮುಟಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು.

ಈ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಂಥ ವಿಶೇಷ ಕೆಲಸವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಜಪ-ಧ್ಯಾನ, ಮಾತುಕತೆ, ಊಟ ಮಾಡುವುದು, ಮಲಗುವುದು ಹಾಗೂ ಸಂಜೆ ಆಮೋದರ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವುದು—ಅಷ್ಟೇ! ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ದಿವ್ಯ ಚರಣಗಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಹಾಗೂ ಆನಂದದಿಂದ ದಿನಗಳು ಕಳೆಯತೊಡಗಿದವು. ಶರತ್ ಮಹಾರಾಜ್ ಹಾಗೂ ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೂಬುಟ್ಟಿ ಹಾಗೂ ದೋಟಿ ಹಿಡಿದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೂ, ನದೀತೀರದಲ್ಲೂ ಬಿಲ್ವಪತ್ರ ಮತ್ತು ಹೂಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ವೃದ್ಧತಾಯಿಯು (ಶ್ಯಾಮಾಸುಂದರೀ ದೇವಿ) ಎಲ್ಲರಿಗೂ 'ಅಜ್ಜಿ'. ತುಂಬಾ ಸರಳ ಹಾಗೂ ಮಧುರ ಸ್ವಭಾವದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಕೆ. ಹಗಲೂರಾತ್ರಿ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ದನಕರುಗಳ ಸೇವೆ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ತೊಳೆಯುವುದು, ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸುವುದು, ಭತ್ತ ಬೇಯಿಸಿ ಕುಟ್ಟುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೆ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನಗು. ಅಜ್ಜಿ ರೇಗುವುದನ್ನಾಗಲಿ, ಗದರುವುದನ್ನಾಗಲಿ ಯಾರೂ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರೇ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಅವರ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತಮಗಾದಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಅಜ್ಜಿ' ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಸಾಕು, ಆ ವೃದ್ಧಿ ಆನಂದದಿಂದ ಉಬ್ಬಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಿಂದಿನ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಅವರಿಂದ ಕೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ಭಿಕಾರಿ ಬೈರಾಗಿಯು ಬಂದು, ಪಿಟೀಲು ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ :

ಏನು ಸಂತಸದ ಸುದ್ದಿ ಇದು ಉಮೆ!
ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದು ಸತ್ಯವೇನೇ ಶಿವಾನಿ,
ಕಾಶೀಧಾಮದಿ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಅನ್ನಪೂರ್ಣೆಯಂತೆ!
ಅಪರ್ಣೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾ ಅವನಿಗರ್ಪಿಸಿದಾಗ
ಭೋಲಾನಾಥನಾಗಿದ್ದ ಮುಷ್ಠಿಯ ಭಿಕಾರಿ;
ಈಗ ಅವೇನು ಸುಖದ ಸುದ್ದಿ ಶುಭಂಕರಿ
ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಎಡದಲ್ಲಿ ನೀನಾಗಿರುವೆಯಂತೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಿ!

ಮರುಳನೆಂದೇ ಜರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ದಿಗಂಬರನನ್ನು
ಅದೆಷ್ಟು ನೊಂದು ಬಂದಿದ್ದನೋ ನಾನು
ಈಗಲಾದರೋ, ಆತನ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕನಿರುವರಂತೆ
ಇಂದ್ರ-ಚಂದ್ರ-ಯಮರಿಗೂ ದರುಶನವಾಗದಂತೆ!
ಇದೆಲ್ಲಾ ಸಿರಿ-ಸಂಪತ್ತಿನ ಪ್ರಭಾವವೇ ಸರಿ!
ಇಲ್ಲದೊಡೆ ನಿನಗ್ಯಾಕಿಷ್ಟು ಗರುವ ಗೌರಿ?
ಅಯ್ಯೋ ಸ್ವಂತ ಮಗನನ್ನೇ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡದೆ
ಮುಖ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿರುವಳಲ್ಲಾ ರಾಧಿಕನ ಹೆಸರು ಕೇಳಿ!

ಹಾಡಾದರೋ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಜೀವನವನ್ನು ತದ್ವತ್ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದವರಲ್ಲರೂ ಭಾವಪರವಶರಾದರು. ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಮತ್ತು ಯೋಗಿನ್ ಮಾ ಆ ಹಾಡನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹಾಡುವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದರು. ಆತನು ಮತ್ತೆ ಹಾಡಿದನು. ಅವನಿಗೆ ನಂತರ ಕೆಲವು ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಅಕ್ಕಿ ಬೇಳೆಯ ಬಾಗಿನವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಆಗ ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದರು: “ಹೌದು, ಎಲ್ಲರೂ ಅಳಿಯನನ್ನು (ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು) ಆಗ ಹುಚ್ಚನೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು, ಶಾರದೆಯ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ಹಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೊಂದು ನಿಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದರೆ, ದುಃಖದಿಂದ ನನಗೆ ಪ್ರಾಣವೇ ಹೋದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ನೋಡು, ಗೌರವಸ್ಥ ಮನೆತನದಿಂದ ಬಂದ ಎಷ್ಟೊಂದು ಮಂದಿ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ಶಾರದೆಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವಿಯೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಅವಳ ಪಾದಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ!”

ಜಗದ್ಗಾತ್ರೀ ಪೂಜೆ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತ್ತು; ಬಹಳ ವೈಭವದಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ಪ್ರತಿಮೆ ಬಹಳ ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕವಾಗಿತ್ತು. ದುರ್ಗಾ ಪೂಜೆಯಂತೆಯೇ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಪೂಜೆ ನಡೆಯಿತು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ಮಿಕ್ಕ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ಪೂಜೆಗೆ ಅಣಿ ಮಾಡುವುದು, ಅಡಿಗೆಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಧ್ಯಾರತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮಹಾಷ್ಟಮಿಯ ದಿನ ಸಂಧಿಪೂಜೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಬಂದು, ಕೈ ಮುಗಿದುಕೊಂಡು ದೇವಿಯ ದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಚಾಮರ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಹುದೂರದ ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ಆಮಂತ್ರಿತರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪಂಡಿತರು ಹಾಗೂ ಸಭ್ಯರು, ಅಭ್ಯಾಗತ ರೈತರು ಹಾಗೂ ದರಿದ್ರ ನಾರಾಯಣರಿಗೆ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಅನ್ನ, ಉದ್ದಿನಬೇಳೆ ತೊವ್ವೆ, ಗಸಗಸೆ ಹಾಕಿದ ಚೆಟ್ಟೋಡಿ (ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪಲ್ಯ) ಮತ್ತು ಇತರ ತರಕಾರಿ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಮೊಸರು, ಮಿಠಾಯಿಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವ ವರೆಗೂ ಉಣಬಡಿಸಲಾಯಿತು. ಎರಡು ದಿನ ರಾತ್ರಿಹೊತ್ತು ಬಯಲಾಟವೂ ಜರುಗಿತು.

ಜಗದ್ಗಾತ್ರೀ ಪೂಜೆಯಾದ ಎರಡು-ಮೂರು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಶರತ್ ಮಹಾರಾಜರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ನಾಲ್ವರೂ ಮಲೇರಿಯಾ

ಜ್ವರಕ್ಕೀಡಾದರು. ಅವರು ಇಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿ, ಜ್ವರದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಚಿಂತೆಗೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. “ತಾಯಿ! ಇದೇನಾಗಿ ಹೋಯಿತು! ಹುಡುಗರಲ್ಲ ಮಲಗಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಲ್ಲ” ಎಂದು ವಿಲಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗಾಗ ಬಂದು ಬಾಗಿಲ ಹೊರಗೆ ನಿಂತು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಯರಾಂ ಬಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಆಗ ಹಾಲು ಸಿಗುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಮನೆಮನೆ ಅಲೆದು ರೋಗಿಗಳ ಪಥ್ಯಕ್ಕೆಂದು (ಸಬ್ಬಕ್ಕಿ ಗಂಜಿಗೆ) ಒಂದು ಪಾವು ಅಥವಾ ಅರ್ಧ ಪಾವು— ಹೀಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ದಷ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಜ್ವರದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ, ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಗೋಸ್ಕರ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ದಿನವೂ ಹಿತ್ತಲ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಂದಿರ ನೆರವಿನಿಂದ ಬಲೆ ಬೀಸಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಸಿ, ಮೀನಿನ ಸಾರು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೆ ಇವರಾರೂ ಇಂಥ ಮಲೇರಿಯಾದಿಂದ ನರಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನೇಕ ದಿನಗಳೇ ಬೇಕಾದವು.

ಈ ನಡುವೆ ಅವರು ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಕಾಮಾರಪುಕುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದರು. ಅವರಿಗೆ ಊಟ ತಿಂಡಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುವುದೆಂದು ತಾಯಿ ಯವರು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತಂಗಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಹೀಗಿದೆ:

“ಅಲ್ಲಿ (ಕಾಮಾರಪುಕುರದಲ್ಲಿ) ಇರುವಾಗ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಪವಿತ್ರತೆ, ಶಾಂತಿ ಹಾಗೂ ಆನಂದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆ. We are treading on holy ground. (ನಾವು ಪವಿತ್ರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು.) ಆ ಪರ್ಣಕುಟೀರದ ಮೋಹಕ ಶಕ್ತಿ ಅದೊಂಥದು! Tangible, vibrant and spirituality (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯಿಂದ ಅನುರಣಿತವಾಗಿರುವಂತೆ) ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅತೀತವಾದದ್ದು ಎಂದೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀರಘುವೀರನ ಹಾಗೂ ಶೀತಲಾದೇವಿಯ ಪೂಜೆ-ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳು ಆಗ ಬಹಳ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ, ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಣ್ಣ ರಾಮಲಾಲ, ಅಣ್ಣ ಶಿವು ಹಾಗೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೀದಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಆದರೋಪಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು! ಅಲ್ಲದೆ, ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣರ ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಆನಂದಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವಯಾವ ಸ್ಥಳಗಳಿದ್ದವೋ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಕಾಲದವರು ಯಾರುಯಾರು ಇದ್ದರೋ ಅವರಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣರ ಸ್ನೇಹಿತ ಗಂಗಾವಿಷ್ಟು ಲಾಹಾ ಆಗ ಬದುಕಿದ್ದರು. ಹಾಲದಾರ ಪುಕುರದ ನೀರು ತುಂಬ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಚ್ಛ

ವಾಗಿಯೂ ಇತ್ತು. ಎದೆಯಾಳದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಾಗಲಂತೂ, ಗಾಜಿನ ಮೂಲಕ ಕಂಡಂತೆ ಕಾಲಿನಡಿಯ ಮರಳೂ ಸಹ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿತ್ತಿಲ ಕೊಳದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ನೆಟ್ಟಿದ್ದ ಮಾವಿನ ಗಿಡ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಅವರು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದು ಓಟೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಮರದ ಹಣ್ಣು ತುಂಬ ಸಿಹಿಯಾಗಿತ್ತು! ಕಾಮಾರ ಪುಕುರದ ಜಿಲೇಬಿ ಹಾಗೂ ಮಿಠಾಯಿ, ಕಡಲೆಪುರಿಯೊಡನೆ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಎಷ್ಟೊಂದು ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು! ಕಾಮಾರ ಪುಕುರದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗುವಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದಷ್ಟು ಖರೀದಿಸಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಸೊಪ್ಪು-ತರಕಾರಿ ಇನ್ನೂ ಏನೇನು ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಅದನ್ನೂ ಸಹ ಸಂತೆಯಿಂದ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು.”

ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ಜಯರಾಂಬಾಟಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೆ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಪರಿಶ್ರಮ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹಿಂದಿರುಗುವ ದಿನವನ್ನು ತಾರದಾನಂದರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾತೆ, ‘ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಗುಣವಾಗಲಿ, ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ದಿನ ಇದ್ದು ಹೋಗಿ’ ಎಂದೆಲ್ಲ ಒತ್ತಾಯಿಸತೊಡಗಿದರು. ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಹೊರಡುವ ದಿನ ಎಲ್ಲರೂ ತಿಂಡಿ-ತೀರ್ಥ ಮುಗಿಸಿ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯನ್ನೇರಿದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯ ವಿಷಣ್ಣವಾಗಿದ್ದವು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ಅಶ್ರುಪೂರ್ಣ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಅವರನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಮತ್ತು ಯೋಗಿನ್ ಮಾ ಕೂಡ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣನೂ ತನ್ನ ಕಂಬನಿಯನ್ನು ತಡೆಯದಾದ.

ಗಾಡಿಗಳು ಹೊರಟವು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ಕೊಂಚ ದೂರದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿ ಕೊಂಡರೂ ಅವರು ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಗಾಡಿಯು ಮುಂದು ವರಿದು ಗ್ರಾಮದ ಹೊರಗಿನ ವಿಶಾಲವಾದ ಮೈದಾನಕ್ಕೀಯಿತು. ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣನು ಗಾಡಿಯ ತಡಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ನೋಡಿದಾಗ ಶ್ರೀಮಾತೆ ತಾಲಪುಕುರದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಯತ್ತ ಮುಖಮಾಡಿ ಕೊಂಡೇ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಕ್ರಮೇಣ ತಾಯಿಯ ದೃಷ್ಟಿಪಥದಿಂದ ಗಾಡಿ ಮರೆಯಾಯಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನರದೇಹಧಾರಿಣಿಯಾದ ಭಗವತಿಯ ಆ ಅಲೌಕಿಕ ಕರುಣೆಯ ಸ್ಮೃತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಮುನ್ನಡೆದರು. ಕಾಳೀಕೃಷ್ಣನು ಇದುವರೆಗೂ ತನ್ನ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯನ್ನಷ್ಟೇ ಕಂಡಿದ್ದ. ಈಗ ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರದ ತಾಯಿ ಅವನ ಜೀವನಪಥದಲ್ಲಿ ಬಂದರು. ವಿಶ್ವದ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ವೆಲ್ಲವೂ ಈ ಮಹಾಮಾತೆಯಲ್ಲಿ ಘನೀಭೂತವಾದಂತಿತ್ತು. ಅವರ ಆಕರ್ಷಣೆಯು ಅಪರಿಮಿತವಾಗಿತ್ತು.

ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ವೇದ ಪಾಠಶಾಲೆ ಕೊಡವಾಸಲ್ (ಮಂಜಕ್ಕುಡಿ)

ಕೊಡವಾಸಲ್ (ಮಂಜಕ್ಕುಡಿ) 612610, ತಿರುವಾರೂರ್ ಜಿಲ್ಲೆ

ಮಾನ್ಯರೇ,

ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕುಂಭಕೋಣದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಯವರ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನವಾದ ಕೊಡವಾಸಲ್ (ಮಂಜಕ್ಕುಡಿ) ಎಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ವೇದ ಪಾಠಶಾಲೆ ನಡೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಋಗ್ವೇದ, ಕೃಷ್ಣ ಯಜುರ್ವೇದ ಹಾಗೂ ವೈಖಾನಸ (ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ) ಆಗಮವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಊಟೋಪಚಾರ, ವಸತಿ ಮತ್ತು ವಸ್ತ್ರ ಪುಸ್ತಕಾದಿಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗುವುದು

ಮತ್ತು ಈ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಪೂರ್ತಿಮಾಡಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಹಾಗೂ ಸನ್ಮಾನ (ಸಂಭಾವನೆ) ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಈ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಉಪನಯನವಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಆಸಕ್ತ ಪಾಲಕರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು
ಶ್ರೀ ಎಂ.ಜಿ.ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್
96001 50415

ಅಧ್ಯಾಪಕರು:
ಶ್ರೀ ಸುದರ್ಶನ ಭಟ್
72000 00829

ಎನ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಶರ್ಮ
97902 69047

ಜಿ. ವಿನೋದ್ ಕುಮಾರ್
81222 22267